

หัวข้อสารนิพนธ์	ปัญหาว่าด้วยการประเมิน จัดเก็บ และยกเว้นค่าภาคหลวงแร่ ในเหมืองหินอุตสาหกรรมและการนำอากาศยานไร้คนขับ มาใช้ประโยชน์ในการประเมินพื้นที่เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม เหมืองแร่ไทย
คำสำคัญ	การประเมิน/การจัดเก็บ/การยกเว้น/ค่าภาคหลวงแร่/เหมืองหิน อุตสาหกรรม/อากาศยานไร้คนขับ/อุตสาหกรรมเหมืองแร่
ชื่อนักศึกษา	อนงค์ศรี ศรีพลอย
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.ช้องนาง วิบุรณพษ์
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการประเมิน จัดเก็บ และยกเว้น
ค่าภาคหลวงแร่ในเหมืองหินอุตสาหกรรม และการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ประโยชน์
ในการประเมินพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง เนื่องจากกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ของไทย
ในด้านค่าภาคหลวงแร่และการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ประโยชน์ในงานดังกล่าว
ยังขาดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการที่เหมาะสม โดยได้ศึกษากฎหมายด้านค่าภาคหลวงแร่
ของประเทศแคนาดา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเครือรัฐออสเตรเลีย และกฎหมายที่ใช้บังคับ
กับอากาศยานไร้คนขับของประเทศสหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา
รวมทั้งสอบถามและสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานเหมืองแร่ ได้แก่ วิศวกรเหมืองแร่
ช่างรังวัด และนักธรณีวิทยา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 กำหนดนิยาม “แร่” ให้อ้างถึง
“หินตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นหินอุตสาหกรรม” ทำให้ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่หินอุตสาหกรรม
ก่อนทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขน ซึ่งมาตรา 132 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดวิธีการ
ประเมินไว้ในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ และ
การประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ ซึ่งวิธีการเหล่านั้นจะประเมินได้ต่อเมื่อนำหินมาใช้ประโยชน์
แล้วจึงจะทราบปริมาณที่แท้จริง ประกอบกับกฎหมายมุ่งเน้นจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ โดยไม่ยินยอม
ให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ก่อนการจัดเก็บค่าภาคหลวงซึ่งเป็นการเรียกเก็บค่าภาคหลวงในอัตราคงที่

วิธีนี้ทำให้รัฐมีรายได้แน่นอน แต่ผู้ประกอบการจะไม่ทำเหมืองในบริเวณที่มีแร่ไม่มากพอที่จะทำกำไร รัฐจึงสูญเสียโอกาสและประโยชน์จากการทำเหมืองแร่บริเวณนั้น ทั้งกฎหมายของไทยยังไม่ให้สิทธิยกเว้นหรือลดค่าภาคหลวงแร่ และแม้รัฐจะนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้งานด้านค่าภาคหลวงแร่ก็ยังพบข้อจำกัดทางกฎหมาย คือ ตกอยู่ภายใต้บังคับของประกาศกระทรวงคมนาคมว่าด้วยหลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอกในเรื่องความสูงขณะทำการบิน ประเภทและน้ำหนักของอากาศยานไร้คนขับ ประกอบกับรัฐขาดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่

ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงมาตรา 132 และมาตรา 137 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 โดยให้มีการประเมินการจัดเก็บค่าภาคหลวงแบบขั้นบันไดและยกเว้นค่าภาคหลวงแร่หินอุตสาหกรรมที่ถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ทั้งเป็นมาตรการในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการเหมืองแร่ และเพื่อให้อากาศยานไร้คนขับสามารถใช้ได้จริงในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ จึงเสนอให้แก้ไขประกาศกระทรวงคมนาคมว่าด้วยหลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก โดยแบ่งประเภทและน้ำหนักของอากาศยานไร้คนขับให้หลากหลาย และเพิ่มความสูงขณะบินสำหรับอากาศยานไร้คนขับที่ใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ทั้งต้องออกประกาศว่าด้วยการรังวัดการจัดทำภาพถ่ายโดยอากาศยานไร้คนขับสำหรับช่างรังวัดเอกชนตามมาตรา 123 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 เพื่อควบคุมเอกชน โดยให้ทำสัญญาที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ประกาศดังกล่าวกำหนดไว้